
برنامه‌ریزی عملیاتی

مدیریت امداد و نجات

تألیف:

دکتر محمد حیدری

دکتر وحید حسینی جناب

دکتر رضا حبیبی ساروی

مهندس مرتضی سلیمی

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور	: برنامه‌ریزی عملیاتی مدیریت امداد و نجات/ مولفان محمد حیدری ... [و دیگران].
مشخصات نشر	: تهران : رویان پژوه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۸-۰۱۰-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: مولفان محمد حیدری، وحید حسینی جناب، رضا حبیبی ساروی، مرتضی سلیمی.
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۹۵] - ۱۹۹.
موضوع	: امداد رسانی
موضوع	: امداد رسانی - مدیریت
موضوع	: عملیات جستجو و نجات
شناسه افزوده	: حیدری، محمد، ۱۳۵۴ -، [دکتر]
رده بندی کنگ	: HV۵۵۳/ب۴ ۱۳۹۴
رده بندی یوبی	: ۳۶۳/۳۴۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۹۸۱۷۰۳

برنامه‌ریزی عملیاتی مدیریت امداد و نجات

دکتر محمد حیدری، دکتر وحید حسینی جناب، دکتر رضا حبیبی ساروی، مهندس مرتضی سلیمی

ناشر: رویان پژوه
 نوبت چاپ: اول - ۹۴
 مدیر تولید: سید امین امامی‌زاده
 گرافیک: شادی حمیدی
 چاپ و صحافی: بهمن
 قطع و تعداد صفحات: وزیری - ۲۰۰
 شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 بها: ۱۸۰۰۰ تومان

شابک: 978-600-408-010-1

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به ناشر است و هرگونه تکثیر، بازنویسی، خلاصه‌برداری و یا برداشت به هر نحوی بدون اجازه کتبی از ناشر مجاز نبوده و متجر به پیگرد قانونی می‌باشد.

دفتر نشر و نمایشگاه دائمی: تهران، خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و منیری جاوید (روبروی دبیرخانه دانشگاه تهران)

تلفن: ۶۶۴۸۶۳۷۳ - ۶۶۹۷۰۷۴۰

ساختمان امیرکبیر، طبقه سوم

[www. RPpub. ir](http://www.RPpub.ir)

فهرست

فصل ۱: مروری بر مبانی امداد و نجات..... ۱۳

۱۳	مقدمه
۱۵	حوادث با مصدومین انب
۱۵	مدیریت قطعی صحنه
۱۶	بازنگری
۱۶	مدیریت ریسک
۱۷	ارزیابی ریسک
۱۷	ارزیابی سانحه
۱۹	فرایند تصمیم‌گیری
۲۰	تحلیل سانحه
۲۰	سطوح بحران‌ها و شرایط اضطراری محتمل
۲۰	سطح یک (سطح پایین)
۲۱	سطح دو (سطح متوسط)
۲۱	سطح سه (سطح بالا)
۲۲	سطح چهار (سطح خیلی بالا)
۲۲	مروری بر تعاریف سوانح و امداد و نجات
۲۴	انواع خسارات حوادث و سوانح
۲۴	قربانیان حوادث و سوانح

بحران	۲۴
فرایند امداد و نجات	۲۵
اقدامات مدیریت سوانح	۳۰
فرماندهی، مدیریت و رهبری در بحران	۳۰
فرماندهی، کنترل، ارتباطات و اطلاعات (C3I)	۳۰
رهبری در بحران	۳۱
وظایف فرمانده	۳۱
تشکیلات ICS	۳۱
سیستم فرماندهی سانحه	۳۲
مقابله با سوانح	۳۳
الف) ملزومات مقابله	۳۴
گروه ارزیاب و پیشرو	۴۳
تمهیدات و امکانات برای گروه ارزیاب	۴۳
منابع مورد استفاده گروه ارزیاب برای کسب اطلاعات	۴۳
مشکلات هماهنگی	۴۴
فاکتورها و عوامل هماهنگی	۴۵
سطوح هماهنگی	۴۶
مزایای هماهنگی	۴۶
مراحل کلی جستجو و نجات	۴۹
مراحل عملیاتی جستجو و نجات	۴۹
معیارها در عملیات جستجو و نجات	۴۹
برنامه‌ریزی عملیات جستجو و نجات	۵۰
مهمترین اقدامات در مراحل پنج‌گانه عملیات جستجو و نجات	۵۰
اولویت محل‌های جستجو	۵۱
جستجو و نجات در حوادث دیگر	۵۱
عوامل موثر و تأثیرگذار در عملیات جستجو و نجات	۵۲
نکات مهم و کلیدی	۵۲

۵۴	آثار احتمالی وقوع سانحه بر مقوله آب و غذا
۵۷	گزینش سرپناه اضطراری
۵۷	انواع اسکان اضطراری
۵۷	نکات مورد توجه در تخلیه و جابجایی جمعیتی
۵۹	جمع‌آوری و نگهداری حیوانات بی پناه
۶۶	بازیابی و بازتوانی
۶۶	مقدمه
۶۷	فرایند بازسازی جامعه
۶۸	مولفه‌های موثر بر بازتوانی (ساماندهی و بازسازی)
۶۸	بازسازی فیزیکی
۶۹	بازسازی مالی
۷۰	بازسازی روانی- اجتماعی
۷۱	بازسازی و توسعه
۷۲	بازسازی و سایر مراحل مدیریت بحران
۷۲	توانایی اقدام
۷۳	ظرفیت‌سازی در مدیریت بحران
۷۳	اصول اولیه امداد و نجات
۷۴	تکنیک‌های نجات
۷۴	هماهنگی گروه‌های نجات
۷۴	ویژگی‌های امدادگر یا نجاتگر
۷۵	نحوه برخورد با حوادث و سوانح
۷۵	مهمترین عملیات امداد و نجات
۷۷	روشهای جستجوی مصدومین
۷۷	اصول نجات در آوار
۷۸	مراحل آواربرداری
۸۱	دستورات ایمنی
۸۲	اصول نجات در حوادث زلزله

۸۲	 کانون و مرکز زلزله
۸۲	 علل وقوع زلزله
۸۲	 نجات
۸۲	 وظیفه نجاتگر
۸۳	 مناسب‌ترین روش‌های ممکن برنامه‌ریزی عملیات جستجو و نجات
۸۴	 تخلیه و پاکسازی آوار
۸۴	 مدیریت با استفاده از روش S.T.O.P
۸۴	 نکات مهم در عملیات برداشت آوار
۸۵	 آشنایی با تجهیزات امداد و نجات
۸۶	 تجهیزات نجات
۸۷	 وسایل و تجهیزات
۸۸	 تجهیزات شخصی و انفرادی ام‌دگر
۸۸	 تجهیزات امداد و کمک‌های اولیه
۹۱	 هماهنگی در مدیریت بحران
۹۱	 سازماندهی در مدیریت بلایا
۹۳	 سیاست‌گذاری در مدیریت بحران
۹۵	 کنترل در مدیریت بحران
۹۷	 مروری بر وظایف مدیران بحران
۱۰۰	 سامانه فرماندهی حادثه
۱۰۰	 عدم وجود سازماندهی مشترک
۱۰۰	 ضعیف ارتباطات داخل و خارج سازمانی
۱۰۰	 نبود برنامه‌ریزی مشترک
۱۰۱	 فقدان اطلاعات معتبر و به موقع در مورد حادثه و فعالیت گروه‌ها
۱۰۱	 مدیریت ناکافی منابع
۱۰۱	 محدودیت در پیش‌بینی
۱۰۶	 مدیریت جستجو، نجات و امداد
۱۱۱	 مدیریت غذا و تغذیه

۱۱۲	پیامدهای قابل انتظار بحران بر روی زنجیره غذایی
۱۱۴	برآورد نیازهای غذایی پایه
۱۱۶	تهیه و تدارک مواد غذایی
۱۱۶	نظام مراقبت تغذیه
۱۲۱	مدیریت زنجیره تامین و پشتیبانی
۱۲۶	مدیریت کنترل
۱۲۸	مدیریت اطلاعات
۱۳۴	خصوصیات طرح مدیریت بحران
۱۳۶	زمانها، مدیریت مؤثر شرایط اضطراری
۱۳۷	فرایند مدیریت شرایط اضطراری
۱۳۹	فصل ۲: اصول و مباحث برنامه‌ریزی
۱۳۹	راهنمای عملی برنامه‌ریزی
۱۳۹	برنامه ریزی چیست؟
۱۴۰	جمع بندی، یک تعریف جامع
۱۴۱	چگونگی‌ها
۱۴۳	فرایند برنامه‌ریزی
۱۴۴	رویکرد نوین فرایند برنامه‌ریزی
۱۴۷	انواع برنامه‌ریزی
۱۴۹	ابعاد زمانی برنامه‌ریزی
۱۴۹	عوامل اصلی برنامه‌ریزی
۱۵۰	رفتار برنامه‌ریزی
۱۵۲	برنامه‌ریزی اجرایی
۱۵۳	چارچوب نظام مدیریت اجرایی
۱۵۵	برنامه‌ریزی مدیریت امداد و نجات
۱۵۵	مقدمه
۱۵۶	فرایند تهیه برنامه مدیریت امداد و نجات

فصل ۳: برنامه‌ریزی سازمانی عملیات امداد و نجات ۱۶۱

۱۶۱.....	مقدمه
۱۶۲.....	اجزای آمادگی
۱۶۲.....	اهمیت ارزیابی آمادگی
۱۶۲.....	انواع ارزیابی آمادگی
۱۶۳.....	اجزای مهم در ارزیابی آمادگی
۱۶۳.....	معیارها و ارزیابی
۱۶۴.....	میزان پایه آمادگی
۱۶۴.....	ابزار ارزیابی آمادگی
۱۶۴.....	پایش
۱۶۵.....	چک لیست‌ها و پارامترها
۱۶۵.....	ارزیابی توانمندی
۱۶۶.....	خودارزیابی آمادگی سازمانی
۱۶۶.....	محدودیت‌های ابزارهای ارزیابی آمادگی
۱۶۶.....	نیاز به ارزیابی آمادگی
۱۶۷.....	بخش‌های اصلی ارزیابی آمادگی
۱۶۸.....	ابزار کامل ارزیابی آمادگی
۱۶۹.....	تدوین برنامه مدیریت عملیات امداد و نجات
۱۶۹.....	انواع برنامه مدیریت بحران
۱۷۰.....	رویکردهای برنامه‌ریزی
۱۷۱.....	یکپارچگی برنامه
۱۷۱.....	ضرورت یکپارچگی برنامه
۱۷۱.....	انطباق در برنامه‌ریزی
۱۷۳.....	نواقص شایع در برنامه‌ریزی
۱۷۴.....	محتوای برنامه عملیاتی امداد و نجات
۱۷۴.....	برنامه پایه
۱۷۵.....	پیوست‌های اختصاصی

۱۷۵	فعالیت ها
۱۷۵	مخاطرات/ تهدیدات/ حوادث
۱۷۶	معیارهای کارآیی عملیات امداد و نجات
۱۷۶	ضروریات کلیدی یک معیار کارآیی
۱۷۷	خصوصیات کلیدی یک معیار کارآیی
۱۷۷	استاندارد کارآیی
۱۷۸	دلایل اندازه‌گیری کارآیی امداد و نجات
۱۷۸	ارائه گزارش کارآیی عملیاتی امداد و نجات
۱۷۹	نکات کلیدی: رتدوین معیارهای کارآیی
۱۷۹	ضرورت اندازه‌گیری کارآیی
۱۷۹	طراحی و تدوین سناریو
۱۷۹	تعریف سناریو
۱۸۰	هدف سناریو
۱۸۰	تبیین سناریوها
۱۸۰	انواع سناریو
۱۸۱	ویژگی‌های سناریو
۱۸۱	سوالات ترسیم سناریو
۱۸۱	ادله‌های سناریو
۱۸۱	تدوین سناریوها
۱۸۲	برنامه‌ریزی سناریومحور
۱۸۲	عوامل مؤثر در برنامه‌ریزی سناریومحور
۱۸۳	گام‌های برنامه‌ریزی سناریومحور
۱۸۳	قابلیت اجرا
۱۸۳	نیازهای طراحی سناریوی ماثور
۱۸۴	استانداردهای مدیریت ریسک و بحران
۱۸۴	استانداردهای ریسک محور
۱۸۴	استانداردهای بخش و فعالیت محور

- ۱۸۵..... استانداردهای محصول یا خدمت محور
- ۱۸۵..... استانداردهای مدیریتی و فرایند محور
- ۱۸۵..... ضرورت وجود استاندارد در مدیریت امداد و نجات
- ۱۸۶..... استاندارد پروژه اسفیر
- ۱۸۹..... استانداردهای مشترک
- ۱۹۰..... تعریف استاندارد مشترک اول: مشارکت
- ۱۹۰..... نکات راهنمای استاندارد اول
- ۱۹۰..... اصول و ضوابط

۱۹۵ منابع